

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกนโยบายการบัญชีในการประเมินราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคาร
และอุปกรณ์ใหม่: กรณีศึกษาบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นายณัฐวุฒิ ตันติเศรษฐ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6539-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY ON FACTORS AFFECTING ACCOUNTING CHOICE FOR REVALUATION OF
PROPERTY, PLANT AND EQUIPMENT OF LISTED COMPANIES
IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

Mr. Nattawut Tontiset

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy in Accounting

Department of Accountancy

Faculty of Commerce and Accountancy

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6539-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกนโยบายการบัญชีในการประเมินราคา
สินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ใหม่: กรณีศึกษาบริษัทในตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดย นายณัฐวุฒิ ตันติเศรฐฐ

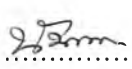
สาขาวิชา การบัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล

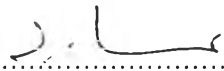
คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนุชา คุณพิชกิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ นันทพร พิทยะ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล)

.....กรรมการ
(คุณรุทร เขาวนะกวี)

นายณัฐวุฒิ ตันติเศรฐ : การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกนโยบายการบัญชีในการประเมินราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ใหม่: กรณีศึกษาบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (A STUDY ON FACTORS AFFECTING ACCOUNTING CHOICE FOR REVALUATION OF PROPERTY, PLANT AND EQUIPMENT OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND) อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล, 135 หน้า. ISBN 974-17-6539-8.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยและผลกระทบของการเลือกใช้นโยบายการบัญชีในการประเมินราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ใหม่ โดยใช้วิธีการวิจัยสองลักษณะคือ 1) การวิจัยเชิงสำรวจโดยการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวนทั้งสิ้น 353 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 2) การวิจัยเชิงประจักษ์โดยการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้นโยบายการบัญชีในการประเมินราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ใหม่จากกลุ่มตัวอย่างคือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2540-2541 จำนวนทั้งสิ้น 36 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่ได้กำหนดไว้ วิธีทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่า Binomial test, T-test, Wald-statistic และ Pesudo R²

ผลการวิจัยเชิงสำรวจพบว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้นโยบายการบัญชีในการประเมินราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ใหม่คือ เพื่อทำให้งบการเงินของบริษัทแสดงความถูกต้องและยุติธรรมมากขึ้น และปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อการตัดสินใจไม่เลือกใช้นโยบายการบัญชีในการประเมินราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ใหม่คือ การประเมินราคาสินทรัพย์จะทำให้บริษัทมีค่าใช้จ่ายและภาระเพิ่มมากขึ้น ส่วนผลกระทบที่สำคัญที่สุดที่เกิดจากการเลือกใช้นโยบายการบัญชีในการประเมินราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ใหม่คือ บริษัทมีค่าใช้จ่ายและภาระเพิ่มมากขึ้น และผลกระทบที่สำคัญที่สุดที่เกิดจากการไม่เลือกใช้นโยบายการบัญชีในการประเมินราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ใหม่คือ งบการเงินของบริษัทอาจนำไปใช้ในการตัดสินใจได้ไม่ดีพอ

ส่วนผลการวิจัยเชิงประจักษ์พบว่าตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามคือ โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ในการเลือกใช้นโยบายการบัญชีในการประเมินราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ใหม่อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรอัตราส่วนแสดงสภาพหนี้สิน (LEV) และตัวแปรอัตราส่วนการลงทุนในที่ดินและอาคาร (PPTY) ส่วนตัวแปรอัตราส่วนแสดงการเปลี่ยนแปลงในกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (Δ CFO) และตัวแปรขนาดของกิจการ (SIZE) พบว่าไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายการบัญชีในการประเมินราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ใหม่มากที่สุดคือ ตัวแปรอัตราส่วนการลงทุนในที่ดินและอาคาร (PPTY) รองลงมาคือ ตัวแปรอัตราส่วนแสดงสภาพหนี้สิน (LEV) โดยตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวสามารถอธิบายความผันแปรของการเลือกใช้นโยบายการบัญชีในการประเมินราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ใหม่ได้ร้อยละ 59.3

ภาควิชา.....การบัญชี.....
สาขาวิชา.....การบัญชี.....
ปีการศึกษา.....2547.....

ลายมือชื่อนิสิต ณัฐวุฒิ ตันติเศรฐ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา [ลายมือ]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4582219226 : MAJOR ACCOUNTING

KEY WORD : FACTORS AFFECTING ACCOUNTING CHOICE / REVALUATION OF PROPERTY, PLANT AND EQUIPMENT

NATTAWUT TONTISET : A STUDY ON FACTORS AFFECTING ACCOUNTING CHOICE FOR REVALUATION OF PROPERTY, PLANT AND EQUIPMENT OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND. THESIS ADVISOR : SUPHAMIT TECHAMONTRIKUL, Ph.D., 135 pp. ISBN 974-17-6539-8.

The objective of this research is to study factors and effects of accounting choice for the revaluation of property, plant and equipment by using two research methods; 1) Survey research; to survey opinions of samples, 353 accounting directors from companies registering in the Stock Exchange of Thailand, using questionnaires as a tool for collecting information from all samples; 2) Empirical research; to study factors affecting accounting choice for the revaluation of property, plant and equipment with samples from 36 registered companies in the Stock Exchange of Thailand during 1997-1998, and using Logistic Regression Analysis for calculating the relationship between dependent variables and independent variables. The statistical methods used for analysis and test hypothesis are Binomial test, T-test, Wald-statistic and Pesudo R².

The survey research found that the most important factor affecting accounting choice for the revaluation of property, plant and equipment is to present better on true and fair financial statement of the company. And, the most important factor affecting accounting choice for not revalue property, plant and equipment is that asset revaluations would cause more expenses and burdens for the company. The most significant effects resulted from accounting choice for the revaluation of property, plant and equipment is that the company would have more expenses and burdens. Moreover, the most significant effects caused by accounting choice for not revalue property, plant and equipment is that the company's financial statements might not be good enough to support decision making.

The empirical research found that two independent variables, leverage ratio (LEV) and investment in property ratio (PPTY), significantly influence dependent variables, the likelihood to choose accounting policy for revaluation of property, plant and equipment at the level of 0.05. Otherwise, Changing in cash flow from operation ratio (Δ CFO) and firm size (SIZE), do not have influence at significant the level of 0.05. In addition, variables affecting accounting choice for revaluation of property, plant and equipment the most are PPTY and LEV, respectively. The four independent variables can explain the variation of accounting choice for revaluating property, plant and equipment at 59.3%.

Department.....Accountancy.....	Student's signature..... <u>Nattawut Tontiset</u>
Field of study.....Accounting.....	Advisor's signature..... <u>[Signature]</u>
Academic year.....2004.....	Co-advisor's signature..... <u>---</u>

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้อาจารย์ได้สละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา แนะนำข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการตรวจทานแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์นันทพร พิทยะ ที่รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณ คุณรุทร เขาวนะกวี ที่รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านทั้งสองได้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ในขณะเดียวกันผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 10 บริษัทที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้ผู้เขียนสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นปัญหาในการวิจัย และได้ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อีกทั้งขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้ตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้เขียนทำให้ได้ทราบข้อมูลที่ต้องการในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.อรุณี กำลัง และรองศาสตราจารย์ ดร.สุพล ดุรงค์วัฒนา ที่ช่วยให้คำปรึกษาด้านสถิติในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณครอบครัวตลอดจนญาติมิตรที่ได้ให้กำลังใจและได้ให้การสนับสนุนด้านต่างๆ แก่ผู้เขียนเสมอมา และเหนือสิ่งอื่นใดผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาสำหรับทุกๆ สิ่งที่มีค่าที่ได้มอบให้กับผู้เขียนเสมอมาตลอดทั้งชีวิต

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นผลจากความกรุณาจากทุกท่านที่กล่าวถึงข้างต้น ส่วนสิ่งใดที่ขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
ส่วนประกอบอื่นๆ ของวิทยานิพนธ์.....	7
บทที่ 2 วรรณคดีปริทัศน์	
แนวคิดและทฤษฎี.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
การวิจัยเชิงสำรวจ.....	30
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
สมมติฐานการวิจัย.....	37
ขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
การวิจัยเชิงประจักษ์.....	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
สมมติฐานการวิจัย.....	50
ขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย	
การวิจัยเชิงสำรวจ.....	57
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น.....	58
ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	70
การวิจัยเชิงประจักษ์.....	73
ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก.....	73
ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	78
ผลการวิเคราะห์การประเมินในแง่ของการอ่อนไหว.....	81
การอภิปรายผลการวิจัย.....	82
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย	
สรุปผลการวิจัย.....	95
ประโยชน์ของผลการวิจัย.....	101
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	103
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยในอนาคต.....	104
รายการอ้างอิง.....	106
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	111
ภาคผนวก ข แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงประจักษ์.....	117
ภาคผนวก ค แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม.....	119
ภาคผนวก ง แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก.....	131
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	135

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงสำรวจ.....	33
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงประจักษ์.....	45
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับคืนมา.....	57
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนเปอร์เซ็นต์ของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้นโยบายการบัญชีใน การประเมินราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ใหม่.....	60
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนเปอร์เซ็นต์ของผลกระทบที่เกิดจากการเลือกใช้นโยบายการบัญชี ในการประเมินราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ใหม่.....	61
ตารางที่ 6 แสดงจำนวนเปอร์เซ็นต์ของปัจจัยที่มีผลต่อการไม่เลือกใช้นโยบายการบัญชี ในการประเมินราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ใหม่.....	64
ตารางที่ 7 แสดงจำนวนเปอร์เซ็นต์ของผลกระทบที่เกิดจากการไม่เลือกใช้นโยบายการ บัญชีในการประเมินราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ใหม่.....	65
ตารางที่ 8 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1.....	70
ตารางที่ 9 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2.....	71
ตารางที่ 10 แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนาสำหรับการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3.....	72
ตารางที่ 11 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3.....	73
ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก.....	74
ตารางที่ 13 แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความเหมาะสมของสมการ.....	75
ตารางที่ 14 แสดงเปอร์เซ็นต์ของการพยากรณ์ถูกต้องของสมการถดถอยโลจิสติก.....	77
ตารางที่ 15 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกในส่วนของ Sensitivity Analysis.....	81
ตารางที่ 16 แสดงสรุปผลการทดสอบสมมติฐานจากการวิจัยเชิงสำรวจ.....	83
ตารางที่ 17 แสดงสรุปผลการทดสอบสมมติฐานจากการวิจัยเชิงประจักษ์.....	89